

Kaderbrief 2019-2022

Veiligheidsregio Fryslân bestaat inmiddels vijf jaar onder de naam Veiligheidsregio Fryslân. We sluiten een fase van pionieren, regionaliseren en organiseren af en richten ons op een nieuwe periode. We blijven doen waarvoor we zijn opgericht maar kijken nadrukkelijk vooruit. Veiligheidsregio Fryslân sluit actief aan bij haar samenwerkingspartners en klanten, in een steeds sneller veranderende wereld.

Veiligheidsregio Fryslân draagt bij aan een veilig en gezond Fryslân. Dit doen wij Klantgericht, met Eigenaarschap, Samen werkend en Nieuwsgierig. Aldus onze besturingsfilosofie waarin de bedoeling van onze organisatie en de manier waarop wij werken in woorden zijn gevat. Veel belangrijker is uiteraard dat onze bedoeling en waarden steeds meer zijn gaan leven bij medewerkers en management. De positieve effecten van deze beweging naar waardengericht werken worden steeds zichtbaarder en vanzelfsprekend voor onze klanten en partners.

De kaderbrief biedt een blik op de (nabije) toekomst. We kijken om ons heen naar landelijke en regionale ontwikkelingen en proberen onze rol daarin tijdig te bepalen. We weten ook dat ontwikkelingen snel gaan en niet altijd te voorzien zijn. Daarom trainen we onszelf in adaptief zijn: aanpassen en meebewegen als de context dit van ons vraagt.

Tegelijkertijd blijven wij gewoon Veiligheidsregio Fryslân. Betrokken, betrouwbaar en professioneel voor onze inwoners, onze partners en bovenal voor ons bestuur, voor onze leden. Wij dragen bij aan een veilig en gezond Fryslân. Steeds meer zetten we in op preventie en voorbereiding, waar nodig handelen we repressief en stellen we ons tot doel de situatie zo snel mogelijk weer te normaliseren.

De kaderbrief 2019-2022 markeert een nieuwe bestuursperiode in Fryslân: in de loop van 2018 worden de resultaten van drie gemeenteraadsverkiezingen vertaald in (ver)nieuw(de) colleges en gemeenteraden. Met onze kaderbrief geven wij de leden van ons Algemeen Bestuur graag ons perspectief op de komende jaren. De brief bestaat uit een algemeen deel met relevante landelijke en regionale ontwikkelingen, inhoudelijke ontwikkelingen per programma en een bijbehorend financieel kader.

Landelijke ontwikkelingen

Omgevingswet

De geplande ingangsdatum van de Omgevingswet van 1 juli 2019 is van de baan. In het Regeerakkoord wordt gemeld dat het traject voor de omgevingswet wel wordt voortgezet. Inwerkingtreding is nu voorzien op 1 januari 2021. De voorbereidingstijd voor invoering van de nieuwe wet wordt hiermee in ieder geval 1,5 jaar langer.

Tweede Kamerbrief Publieke Gezondheid

Minister en staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) hebben in september 2017 de resultaten van het Stimuleringsprogramma Betrouwbare Publieke Gezondheid toegezonden aan de Tweede Kamer. Gebleken is dat GGD-en de taken uit de Wet Publieke Gezondheid goed kunnen uitvoeren. Ook zijn GGD-en goed ingericht op veranderde omstandigheden en innovatie. Waar nodig worden de genoemde taken uniform uitgevoerd.

Volgens de kamerbrief is een toekomstbestendig stelsel van publieke gezondheid daarnaast ook gebaat bij bestuurlijk partnerschap tussen Rijk en gemeenten. De minister heeft daarom met de VNG afgesproken dat er een jaarlijks bestuurlijk overleg Publieke Gezondheid komt.

Ten slotte wordt in de kamerbrief verder nog melding gemaakt van de ontwikkeling van een Governance Code Publieke Gezondheid, terwijl, ondanks de aankondiging bij de start van het programma, geen uitspraken worden gedaan over nieuwe veldnormen.

Wet normalisering rechtspositie ambtenaren

Naar verwachting wordt met ingang van 2020 de wet Normalisering rechtspositie ambtenaren van kracht. Deze wet zorgt ervoor dat ambtenaren zoveel mogelijk dezelfde rechten krijgen als werknemers in het bedrijfsleven. De invoering van de wet brengt implementatiewerkzaamheden met zich mee en mogelijk een financieel risico (zie ook onder Organisatie).

Regeerakkoord 2017-2021

Het Regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst' van 10 oktober 2017 bevat passages die voor Veiligheidsregio Fryslân relevant zijn. Zo wordt de Wet gemeenschappelijke regelingen in 2019 geëvalueerd en krijgt preventieve gezondheidszorg nadrukkelijk aandacht: er komt een nationaal Preventieakkoord met een focus op de aanpak van roken en overgewicht.

Verder wordt in het Regeerakkoord onder andere genoemd:

- Kabinet ondersteunt voorkomen van depressies en zelfdoding, waarbij speciaal aandacht is voor jongeren in de schoolsetting en lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen, transgenders en interseksuelen (LHBTI)
- Kabinet ondersteunt de doelstelling om te komen tot een rookvrije generatie
- Er komt meer aandacht voor hechtingsproblematiek en opvoeding bij de ondersteuning van ouders via zwangerschapscursussen, consultatiebureaus, jeugdgezondheidszorg en scholen (laagdrempelige hulp en ondersteuning uitgaande van eigen kracht van gezinnen)
- Binnen de meldcode meer aandacht voor vroegtijdige signalering en open gesprekken over vermoedens van mishandeling en geweld in sociale wijkteams en de jeugdgezondheidszorg. En versterking van de forensische kennis op het terrein van kindermishandeling
- Een wettelijke grondslag voor lokale intakegesprekken, die als doel hebben vanuit de gezondheidszorg (GGD) zicht te houden op prostituees teneinde misstanden te voorkomen
- Kabinet ondersteunt inzet vrijwilligers bij politie en brandweer
- Aandacht voor verminderen aantal stalbranden
- Er komt een nationaal Klimaat- en Energieakkoord
- Er komt een ambitieuze Cybersecurity Agenda en structureel geld voor cybersecurity
- Een initiatiefvoorstel Open Overheid, inclusief aandacht voor open data

In de loop van 2018 verwachten we nadere invulling op bovenstaande punten. Eventuele consequenties hiervan voor Veiligheidsregio Fryslân en de Friese gemeenten worden dan pas duidelijk. Veiligheidsregio Fryslân zal de komende circulaire van het Rijk nauwlettend volgen om tijdig te kunnen anticiperen op gevolgen van de regeerplannen.

Veiligheidsregio Fryslân

Meerjarenbeleidsplannen Veiligheid en Gezondheid 2019-2022

In 2017 zijn we gestart met het opstellen van nieuwe meerjarenbeleidsplannen. Onze ambitie is om beleidsplannen te maken die richtinggevend zijn en getuigen van realistische ambitie. De huidige beleidsplannen zijn geëvalueerd en zowel voor Veiligheid, Gezondheid als Organisatie is een aanzet gemaakt voor de nieuwe beleidsplannen. Terugblik en aanzet worden eind 2017 voorgelegd aan de bestuurscommissies en het DB. Begin 2018 volgt een aantal interactieve sessies met gemeenteraadsleden om input op te halen voor de nieuwe beleidsplannen. Daarna worden de nieuwe beleidsplannen opgesteld. Een formeel moment voor het geven van zienswijze door gemeenten en de vaststelling van de nieuwe plannen door het bestuur volgen in het najaar van 2018.

Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen – Gezondheid

Consequenties (landelijk) bestuurlijk overleg Publieke Gezondheid

Als resultaat van het Stimuleringsprogramma Betrouwbare Publieke Gezondheid komt er een jaarlijks bestuurlijk overleg Publieke Gezondheid. De GGD-en nemen niet deel aan dat overleg maar worden wel geacht het te ondersteunen en zijn wellicht gehouden om afgesproken acties uit te voeren. In hoeverre dit nieuwe overleg tussen VWS en VNG leidt tot extra werkzaamheden en daarmee tot extra uitgaven is nog onduidelijk.

Voor een inhoudelijk goed bestuurlijk overleg wordt er van uitgegaan dat de GGD-en een openbare benchmark ontwikkelen. De benchmark zal informatie over bedrijfsvoeringsaspecten bevatten en ook indicatoren die betrekking hebben op de maatschappelijke opgaven van GGD-en.

In het eerste bestuurlijk overleg (begin 2018) wordt een analyse gemaakt van de VTV 2018 (Volksgezondheid, Toekomst, Verkenningen) en een aanzet gegeven voor een gezamenlijke nota gezondheidsbeleid.

Medische arrestanten zorg (MAZ)

De commissie Hoes heeft advies uitgebracht aan de minister van Veiligheid & Justitie over de aanbesteding van medische arrestanten zorg (MAZ) en forensisch-medisch onderzoek (FMO).

De commissie adviseert een functiescheiding door Lijkschouw en FMO te beschouwen als een dienstverlening waarvoor een overheidsprerogatief geldt en de MAZ als een dienstverlening die kan worden aanbesteed. Daarnaast wordt centralisatie van MAZ bepleit.

Op dit moment vindt overleg plaats met de politie over de continuering van de MAZ na afloop van de huidige overeenkomst (eind januari 2018). Mocht de minister het advies van de commissie Hoes overnemen, dan zal in ieder geval de politie de zorg voor de periode tot de aanbesteding moeten regelen. Wordt de MAZ inderdaad aanbesteed dan zal de organisatie zich moeten buigen over de vraag of deelname aan de aanbesteding zinvol is en welke consequenties het verlies van de MAZ eventueel heeft voor de uitvoering van de gemeentelijke lijkschouw.

Lijkschouw

Eind 2017 wordt een advies verwacht van de Task Force Lijkschouw. De taskforce is ingesteld naar aanleiding van onderzoek door het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) naar de kwaliteit van de lijkschouw en gerechtelijke secties in Nederland. Mocht het advies leiden tot een toename van het aantal lijkschouwingen dan is een toename van de gemeentelijke bijdrage onontkoombaar.

Rijksvaccinatieprogramma

Met de ledenbrief van 6 november 2017 heeft de VNG de gemeenten nader geïnformeerd over de decentralisatie van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) per 1 januari 2019. Door een wijziging van de Wet Publieke Gezondheid komt de uitvoering van het RVP onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeente te laten vallen om de huidige samenhang tussen de uitvoering van het RVP en de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) te borgen. De gemeente dient namelijk de uitvoering van het RVP en het basispakket JGZ bij dezelfde organisatie te beleggen. Van onze kant hebben wij reeds vanaf medio 2016 hierover met de gemeenten gecommuniceerd. De feitelijke uitvoering van het RVP door GGD Fryslân wijzigt derhalve niet.

De financiering van het programma verloopt vanaf 2019 via het gemeentefonds. In samenhang met de financiering JGZ zullen wij in de begroting 2019 uitgaan van een taakgerichte bekostiging door de gemeenten op basis van inwonertal. In de decembercirculaire 2017 wordt zowel de totale omvang van de middelen als de verdeling over de gemeenten opgenomen. Naar verwachting gaat het voor Fryslân om een bedrag van € 1,1 miljoen.

Onderzoek JGZ 3.0

In vervolg op de vorige kaderbrief is besloten onderzoek te doen naar het voldoen aan het Landelijk Professioneel Kader (LPK) door de JGZ binnen het huidige financiële kader.

Het onderzoek moet aanbevelingen opleveren ten aanzien van:

- de wijze waarop onze JGZ kan voldoen aan de landelijke normen/richtlijnen;
- het zoveel mogelijk vrijspelen van middelen om de nieuwe werkwijze JGZ en bestaande risico's binnen het huidige budget van de GGD (incl. budget Bedrijfsvoering) te kunnen opvangen;
- het verhogen van de medewerkerstevredenheid ten aanzien van de uit te voeren taken.

De rapportage van het onderzoek is inmiddels voorgelegd aan het bestuur. De rapportage schetst de mogelijkheden voor vernieuwing. Nadrukkelijk wordt in de rapportage gewezen op het (deels) ontbreken van de (organisatorische) randvoorwaarden voor deze vernieuwing en de noodzaak van een gefaseerde aanpak om de transitie naar een meer risicogerichte organisatie te laten slagen.

Naar verwachting vindt gedurende 2018 een nadere duiding van de resultaten plaats zodat bij de opstelling van de kaderbrief 2020 – 2023 de (financiële) consequenties kunnen worden verwerkt. Het voorgaande betekent wel dat het eerdergenoemde financiële risico (€ 400.000) in ieder geval voor 2018 blijft bestaan.

Registratie/betrouwbaarheid gegevens

In het verlengde van het besluit van het Algemeen Bestuur over een nieuw format voor de programmabegroting (begroting 2.0) zijn door de Bestuurscommissie Gezondheid in maart van dit jaar indicatoren vastgesteld. Bij de cijfermatige invulling is gebleken dat voor het vergroten van de betrouwbaarheid van de cijfers een verbetering van de registratie noodzakelijk is. Nu naast de eigen indicatoren ook landelijk een openbare benchmark GGD Nederland en een indicatorenset door het RIVM wordt ontwikkeld, wordt de druk op betrouwbare gegevens alleen maar groter. Besloten is dat met name de epidemiologen en de staf prioriteit toekennen aan het ondersteunen van de managers bij de verbetering van de betrouwbaarheid. Een en ander kan tot gevolg hebben dat binnen de huidige formatie van epidemiologen en staf minder ruimte aanwezig is voor lokale inzet en het volgen van landelijke ontwikkelingen.

Zorg en Veiligheid

Binnen de gemeente Heerenveen is een pilot gestart met de inzet van een wijk-GGD-er voor het beperken van overlast- en zorgvragen met betrekking tot personen met verward gedrag. Naast verward gedrag is het concept verbreed naar onderwerpen als depressie, eenzaamheid en suïcidaliteit. De professional beschikt hierdoor over een brede, integrale aanpak, waarin voor bepaalde groepen vroeg signalering en toeleiding naar juiste zorg centraal staan. De resultaten van de pilot zijn nog niet bekend maar de organisatie vindt de inzet op genoemde onderwerpen van groot belang voor de komende jaren. De GGD wil hieraan de komende jaren samen met ketenpartners (o.a. Veiligheidshuis, GGZ) de nodige prioriteit toekennen.

Academisering

De evaluatie van de Academische Werkplaats Noord-Nederland is door omstandigheden vertraagd. Naar verwachting komt de evaluatie maart 2018 in de Bestuurscommissie Gezondheid aan de orde. Het financiële risico voor mogelijke deelname aan landelijke werkplaatsen blijft bestaan (€ 130.000).

GGD Rampenopvangplan (GROP)

Of de GGD voldoende voorbereid is op het grootschalig optreden in geval van een ramp wordt nu intern onderzocht. Op dit moment is al duidelijk dat cruciale functies op dit moment niet gegarandeerd zijn in verband met het ontbreken van een piketregeling zoals gebruikelijk bij onder andere de brandweer. Besluitvorming daarover moet nog plaatsvinden. Het financiële risico wordt geraamd op € 40.000.